

протоколів, що її доповнюють (Протоколу про попередження і припинення торгівлі людьми, особливо жінками і дітьми, і покарання за неї і Протоколу проти незаконного ввозу мігрантів по суші, морю і повітря): Закон України від 4 лютого 2004 року № 1433-IV // Відомості Верховної Ради України від 07 травня 2004 року, № 19, стаття 263.

5. Другий додатковий протокол до Європейської конвенції про взаємну допомогу у кримінальних справах: Вчинено у Страсбурзі 8 листопада 2001 року // Офіційний вісник України від 16 листопада 2012 року, № 85, стор. 491, стаття 3500.

6. Про ратифікацію Другого додаткового протоколу до Європейської конвенції про взаємну допомогу у кримінальних справах: Закон України від 1 червня 2011 року № 3449-VI // Відомості Верховної Ради України від 16 грудня 2011 року, № 50, стаття 545.

7. Кримінальний процесуальний кодекс від 13 квітня 2012 року № 4651-VI // Голос України від 19.05.2012, № 90–91.

Никифорчук Дмитро Йосипович,
начальник відділу організації наукової
діяльності та захисту прав інтелектуальної
власності Національної академії внутрішніх
справ, доктор юридичних наук, професор

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПРОТИДІЇ МОЖЛИВИМ ВИЯВАМ ТЕРОРИЗМУ НА ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНИ

Значною загрозою належному забезпеченню правопорядку в Україні є збільшення кількості терористичних актів та загроз їх вчинення. Терористи протиставляють себе не окремим особам, а владі, державі і народу. При цьому боротьба з тероризмом набула міжнародного характеру [1, с. 328]. Підвищення рівня терористичної загрози на території України обумовлено геополітичним розташуванням України і як наслідок можливого виникнення «власного терору» та його «імпорту» з інших держав. На думку автора даних тез, «імпорту» терору із зарубіжних країн можуть сприяти міграційні процеси, що відбуваються в Україні та діяльність організованих злочинних угруповань з міжнародними зв'язками, які займаються транзитом наркотиків територією України [2, с. 43–45].

Бойові дії на Сході країни, а саме: події 2014 року в Донецькій і Луганській областях України засвідчили стратегічну і

ментальну неготовність правоохоронних органів до швидких, рішучих і скоординованих дій під час кризових ситуацій. В результаті було спровоковане стрімке зростання злочинності, збільшилася кількість тяжких та особливо тяжких злочинів, в першу чергу умисних вбивств, нанесення тяжких тілесних ушкоджень, розбійних нападів (в тому числі на установи та приміщення громадян), незаконні заволодіння транспортом (в тому числі інкасаторськими автомобілями), знищення та пошкодження об'єктів власності, які відбуваються озброєними особами в камуфляжній формі і масках; погрози і насильство по відношенню до співробітників правоохоронних органів. Так, в 2014 році кількість особливо тяжких злочинів, порівняно з 2013 роком суттєво збільшилася – з 13776 до 25872 (темпи зростання становили +87,8%). Відбувалося збільшення кількості злочинів, які вчинялися з використанням вогнепальної зброї з 761 до 2523 (+69,8%). Вчинено проти основ національної безпеки України – з 483 до 2202 (+98,5%). До нелегального обігу надійшла значна кількість зброї. З початку збройного конфлікту в зоні проведення антитерористичної операції і операції об'єднаних сил, вилучено з незаконного обігу 19 кулеметів, 237 автоматів, 150 карабінів та гвинтівок, 183 пістолета і револьвера, 711 гранатометів, 181 одиниця атипової зброї, 7819 гранат, 544 вибухові пристрої, 845, 5 кг вибухівки. З початку конфлікту на Сході України не розшуканими залишаються 2 372 безвісти зниклих. Слідчими Національної поліції України було відкрито 3091 кримінальне провадження за фактами незаконного позбавлення волі та захоплення в заручники осіб [3, с. 24–26, 124]. Виходячи з досвіду автора даних тез, можна говорити про поширення незаконного зберігання та використання зброї, вибухівки та різних боєприпасів в різних регіонах України, яке потрапило до рук громадян із зони бойових дій. Даний факт значною мірою підвищує ймовірність можливого скоєння терористичних актів на території України, що в свою чергу вимагає консолідації зусиль з боку правоохоронних органів, зокрема Національної поліції України. З урахуванням діючих нормативно-правових актів, з метою недопущення проявів тероризму на території обслуговування Національної поліції України, рекомендується проведення комплексу наступних першочергових заходів:

1. Організацію належної взаємодії з органами Служби безпеки України та іншими правоохоронними органами і з залученням оперативних можливостей, моніторинг та аналіз стану оперативної обстановки в місцях масового скупчення людей на

території обслуговування. Постійний обмін оперативною інформацією.

2. Відпрацювання механізму реагування на заяви та повідомлення із залученням кінологічної та вибухотехнічної служби, достатньої кількості нарядів під час виявлення підозрілих предметів, закладання вибухових пристроїв і загроз їх застосування.

3. Створення спеціальних груп з метою своєчасної перевірки анонімних повідомлень про загрозу вибуху, вчиненні інших терористичних актів. Забезпечення швидкого виїзду таких груп в повному складі на місце події.

4. Постійне «відстеження» активності учасників соціальних мереж, забезпечення своєчасного реагування на прояви екстремістської діяльності в національному сегменті кіберпростору.

При цьому слід враховувати, що на сучасному етапі розвитку суспільства, у зв'язку з розповсюдженням і доступністю інформаційних технологій, все більшої популярності набуває так званий «інформаційний тероризм», який деякі вчені розглядають як суспільно небезпечні дії, спрямовані на інформаційний вплив на соціальні групи осіб, державні органи влади та управління, пов'язані з розповсюдженням інформації, яка містить загрози переслідування, розправи і вбивств, спотворення об'єктивної інформації, що спричиняє появу кризових ситуацій в державі, нагнітання страху і напруги в суспільстві і використовується для досягнення цілей терористів [4, с. 131].

5. Проведення зустрічей з керівниками закладів, установ і організацій, розташованих на території обслуговування, на яких акцентувати увагу на своєчасне інформування правоохоронних органів про можливу терористичну загрозу.

6. Забезпечення проведення з іншими правоохоронними органами спільних превентивних заходів, спрямованих на недопущення та попередження можливих терористичних проявів.

7. Облік та постійний контроль об'єктів критичної інфраструктури, які можуть бути уразливі для терористів.

8. Регулярне повторення і відпрацювання на інструктажі нарядів дій поліції при виникненні терористичної загрози і при виявленні підозрілих предметів.

9. Організація оперативного перекриття і відпрацювання місць зосередження криміногенного елементу (вокзалів, медичних установ, питних закладів, ломбардів, саун, притонів і т.п.).

10. Забезпечення «відпрацювання» підоблікових осіб, особливо тих, що вживають наркотичні засоби ..

11. Своєчасне вилучення зброї у осіб, що порушують прядок його зберігання.

12. Постійне орієнтування поліцейських на виявлення іноземців, особливо вихідців з регіонів, де відбуваються бойові дії та які можуть мати наміри вчинити терористичний акт.

13. Регулярне «відпрацювання» готелів, гуртожитків, мотелів, хостелів на предмет заселення туди підозрілих осіб.

14. Облік систем відеоспостереження в місцях масового скупчення людей на території обслуговування.

15. Перевірка за місцем проживання військовослужбовців, які повернулися із зони бойових дій з метою отримання інформації про незаконне ввезення і зберігання зброї.

Зазначений комплекс заходів не є вичерпним і може бути доповнений з урахуванням ситуації, що склалася та оперативної обстановки і особливостей району, що обслуговується конкретним органом Національної поліції.

Список використаних джерел

1. Костенко О.М. Тероризм: поняття та протидії йому в світлі соціального натуралізму / О.М. Костенко // Правова держава. 2019. Вип. 30. С. 328 – 335. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/PrDe_2019_30_39.

2. Никифорчук Д. Транзит наркотиків територією України як передумова поширення наркобізнесу в Європі //Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ. – 2019. – Т. 111. – №. 2. – С. 41–48.

3. Аброськін В.В. Роль органів національної поліції в забезпеченні правопорядку в зоні проведення операції об'єднаних сил // Всеукраїнський науково-практичний семінар «Забезпечення правопорядку на території проведення операції Об'єднаних сил»: Зб. тез доповідей. Маріуполь. 2018. 243 с.

4. Єна І.В. Інформаційний тероризм як елемент сучасної інформаційної політики. Вісник Запорізького Національного університету № 1. 2018. С. 128–134. doi: <https://doi.org/10.26661/2616-9444-2018-1-15>